

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญ

ปัจจุบันประเทศไทยมีระบบขนส่งสาธารณะที่มีการพัฒนาดีขึ้น จากข้อมูลรายงานสถิติการขนส่งปีงบประมาณ 2562 - 2566 จำนวนรถตามกฎหมายว่าด้วยการขนส่งทางบกมีอัตราเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.96 (Department of Land Transport., 2023) ซึ่งในระบบขนส่งส่วนใหญ่ที่สำคัญคือเรื่องของการขยับยานพาหนะสำหรับบรรทุกผู้โดยสารทั้งในระยะใกล้และไกล จึงจำเป็นต้องมีจำนวนคนขับรถให้เหมาะสมกับความต้องการในกิจกรรมการเดินทางเพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ได้อย่างครบครัน

การขับขีรถโดยสารเพื่อขนส่งผู้โดยสารและสินค้าจำเป็นต้องมีใบอนุญาตประกอบการขนส่งเพื่อรับรองการปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจราจรและขนส่ง ซึ่งมีความสำคัญต่อการสร้างความปลอดภัยในการขับขี่บนท้องถนนของผู้ขับขีรถและผู้โดยสาร จากข้อมูลสถิติจำนวนใบอนุญาตประกอบการขนส่งในประเทศไทย ณ วันที่ 30 มิถุนายน 2567 มีจำนวนทั้งสิ้น 45,546 รายการ ซึ่งประกอบไปด้วยรถโดยสารประจำทางจำนวน 5,393 รายการ รถโดยสารไม่ประจำทางจำนวน 32,146 รายการ และรถโดยสารส่วนบุคคลจำนวน 8,007 รายการ (Transport Statistics Group., 2024) การขับขีรถเป็นเวลานานอาจส่งผลกระทบต่อระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก (Musculoskeletal System) ของผู้ขับ เช่นรู้สึกเมื่อยล้าหรือรู้สึกปวดตามบริเวณต่างๆของร่างกายอันเนื่องมาจากการใช้งานส่วนต่างๆของร่างกายมากเกินไป นอกจากนี้การใช้ท่าทางที่ไม่ถูกต้องในขณะที่ขับขีรถเป็นระยะเวลานาน รวมถึงการบาดเจ็บจากการทำงานหรือกิจกรรมต่าง ๆ (Aredo., 2024) อาจส่งผลให้เกิดโรคจากการทำงานขับขีรถได้ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ขับขีรถระยะไกล ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงต่อการเกิดอาการปวดกล้ามเนื้อ เนื่องจากลักษณะการทำงานที่ต้องนั่งเป็นเวลานานและการขับขีในสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้ออำนวย ทั้งนี้รถโดยสารเป็นยานพาหนะที่มีการรองรับคนในการเดินทางขนาดใหญ่ที่สุดและสามารถบรรทุกผู้โดยสารจำนวนมาก

ผู้ขับขีรถโดยสารเป็นกลุ่มอาชีพที่มีสำคัญในภาคการขนส่ง ซึ่งในการขับขีรถระยะไกลอาจทำให้เกิดอาการเจ็บปวดหรือความไม่สบายแก่ผู้โดยสารในภายหลังได้ จึงต้องมีการเก็บข้อมูลความเจ็บปวด ซึ่งในส่วนนี้จำเป็นต้องมีการออกแบบแบบสอบถาม เพื่อให้ครอบคลุมกับข้อมูลอาการบาดเจ็บตามร่างกาย โดยเป็นข้อมูลเรื่องของอาการเจ็บปวดที่เกิดขึ้นจากการขับขีรถโดยสารระยะไกล และเป็นประเด็นที่สำคัญที่ควรจะต้องแก้ไขปัญหาเนื่องจากมีผลต่อคุณภาพชีวิตและสุขภาพของบุคคลในช่วงวัยทำงานทั้งในปัจจุบันหรือในระยะยาว การมีอาการเจ็บปวดอาจมีผลต่อการทำงานและความสามารถในการทำกิจกรรมประจำวันของบุคคลซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความพิการหรือทุพพลภาพในอนาคต นอกจากนี้งานวิจัยเกี่ยวกับสุขภาพของผู้ขับขีรถโดยสารและรถบรรทุกในประเทศไทยยังมีน้อย (Kasemsan et al., 2021; Amporn et al., 2021) การค้นคว้าวิจัยเพิ่มเติมในมุม

ต่าง ๆ เช่น การดูแลตนเองเพื่อลดความเสี่ยงต่อการเกิดโรคเรื้อรัง ระดับความไม่สบายหรือความเจ็บปวดตามบริเวณต่าง ๆ ของร่างกาย จะช่วยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสถานประกอบการนำข้อมูลไปใช้ในการกำหนดนโยบายในการดูแลสุขภาพของผู้ขับขี่รถ ซึ่งจะส่งผลต่อความปลอดภัยของผู้โดยสารและผู้ร่วมใช้เส้นทางในที่สุด (Jeong et al., 2022) มูลค่าการสูญเสียทรัพย์สินและชีวิตจากการเกิดอุบัติเหตุเนื่องมาจากสุขภาพของคนขับ ในปี 2556 มีผู้เสียชีวิตจากอุบัติเหตุทางถนนถึง 14,789 คน ความสูญเสียทางเศรษฐกิจจากอุบัติเหตุทางถนนรวมกันถึงปีละ 2.3 แสนล้านบาท ซึ่งเป็นภาระที่หนักหน่วงต่อครอบครัว สังคม และเศรษฐกิจของประเทศ หากคนขับมีปัญหาสุขภาพ เช่น ความเครียดหรือโรคประจำตัว อาจส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุได้ (Chen et al., 2022; Hanumegowda & Gnanasekaran., 2022; Road Safety Academic Center., 2013)

ดังนั้นในงานวิจัยนี้ จึงมุ่งเน้นศึกษาเรื่องความไม่สบายจากอาการเจ็บปวดจากการขับรถโดยสารระยะไกล โดยข้อมูลส่วนแรกการใช้แบบสอบถาม Standard Nordic Musculoskeletal Questionnaire ร่วมกับข้อมูลส่วนที่สอง คือ การประเมินระดับความเจ็บปวดในระดับ 1 ถึง 10 และนำข้อมูลทั้งสองส่วนมาพิจารณาผ่านโปรแกรม Minitab เนื่องจากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามดังกล่าวที่จะถูกศึกษาเป็นข้อมูลที่สอบถามในระยะเวลาไม่เกิน 12 เดือน จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาในระยะยาว เพื่อให้สามารถนำข้อมูลไปพัฒนาในเรื่องของการนำข้อมูลความไม่สบายหรือความเจ็บปวดมาพัฒนาแนวทางในการปรับปรุงสภาพแวดล้อมในการทำงานเพื่อให้ผู้ขับขี่รถมีความเสี่ยงต่อการเกิดโรคระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูกแบบเรื้อรังให้ลดลง

1.2 วัตถุประสงค์

- 1.2.1 เพื่อศึกษาความไม่สบายของระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูกของพนักงานขับรถและการดูแลตนเอง
- 1.2.2 เพื่อสำรวจท่าทางการนั่ง ตำแหน่งของอุปกรณ์ และลักษณะของเบาะนั่ง
- 1.2.3 เพื่อวัดความไม่สบายและการดูแลตนเอง
- 1.2.4 เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง อายุ โรคประจำตัว ระยะเวลาการทำงานกับระดับความไม่สบายของระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูก

1.3 ขอบเขตของงานวิจัย

- 1.3.1 งานวิจัยนี้ศึกษาความไม่สบายหรือความเจ็บปวดของระบบกล้ามเนื้อและโครงกระดูกของคนขับรถโดยสารหรือรถขนส่งในเขตพื้นที่ภาคอีสานในประเทศไทย

1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.4.1 สถานประกอบการสามารถนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความไม่สบายและความเจ็บปวดของโรคมกล้ามเนื้อและโครงกระดูกไปใช้ในการบริหารจัดการเพื่อลดผลกระทบด้านสุขภาพของพนักงานขับรถ
- 1.4.2 สถานประกอบการสามารถนำข้อมูลขนาดของเบาะที่นั่งและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องไปใช้ในการปรับปรุงให้กับพนักงาน